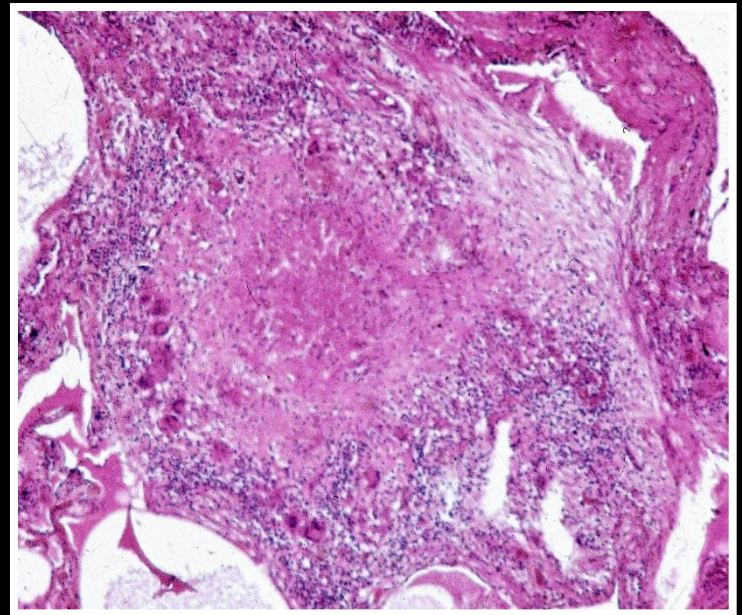

Zánět II

Infekce a imunita.
Alergie.

Autoimunní choroby.
Imunodeficiencie.

Jaroslava Dušková

Ústav patologie 1.LF UK a VFN Praha

Zánět II. Granulomatózní zánět

- Shrnutí poznatků o zánětu z předchozí přednášky
- Dělení zánětu podle typu granulační tkáně
  - nespecifické
  - specifické - GRANULOMATÓZNÍ
- Co je granulom? Jak se hojí?
- Nejvýznamnější granulomatózní záněty
  - TBC
  - Syfilis

Zánět II: Infekce a imunita

- Vztah makroorganismu a mikroorganismu
  - Bakteriémie
  - Sepse
  - Pyémie
  - Toxémie
  - Virémie
- Bakteriální toxiny
- Infekce a onemocnění - vztah

Zánět II: Nemoci z poruch imunitní odpovědi

- ❖ Snížení imunity - imunodeficience
  - vrozené
  - získané
- Zvýšená imunitní odpověď – přecitlivělost – alergie
  - anafylaktický
  - cytotoxický
  - imunokomplexový
  - pozdní
- Autoimunní onemocnění
  - definice
  - mechanismy zábrany
  - příklady autoimunních nemocí
    - systémové
    - lokalizované

Zánět

Definice:

Zánět je komplexní reakce organismu na poškození

(s cílem udržení homeostázy)

Zánět

Význam

defenzivní – *likvidace noxy*

reparativní – *náprava
poškození*

Zánět - dělení:

Z hlediska časového

- akutní
- subakutní
- chronické

Zánět - dělení:

Podle převažujících projevů:

- alterativní
- EXSUDATIVNÍ
- proliferativní

Zánět - dělení:

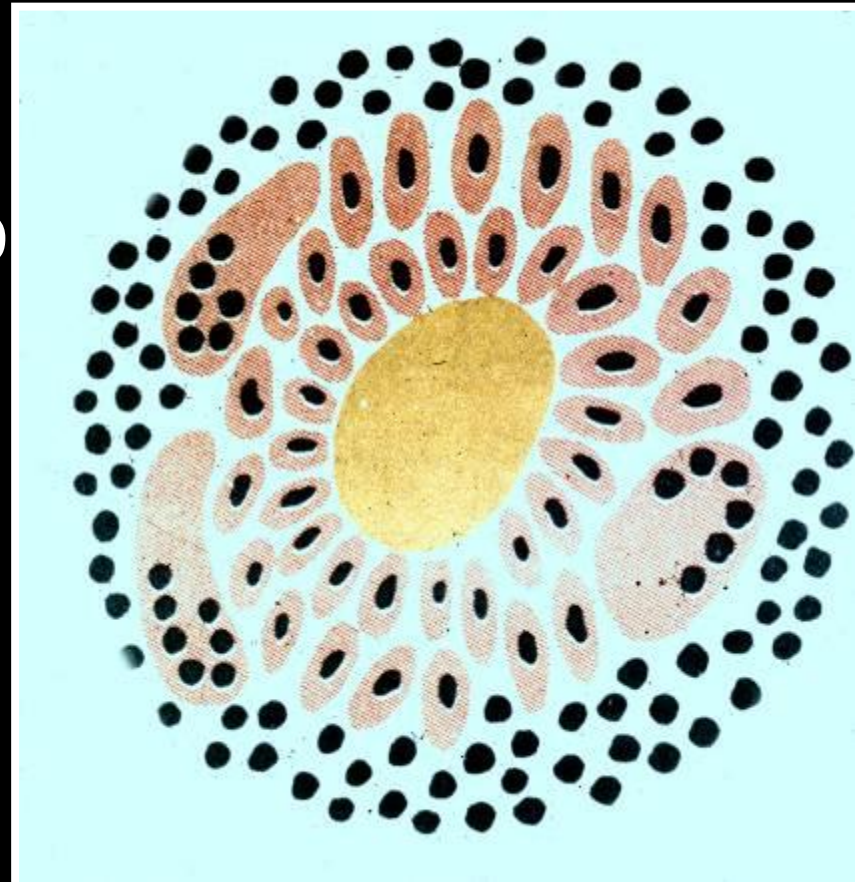
Podle typu granulační tkáně

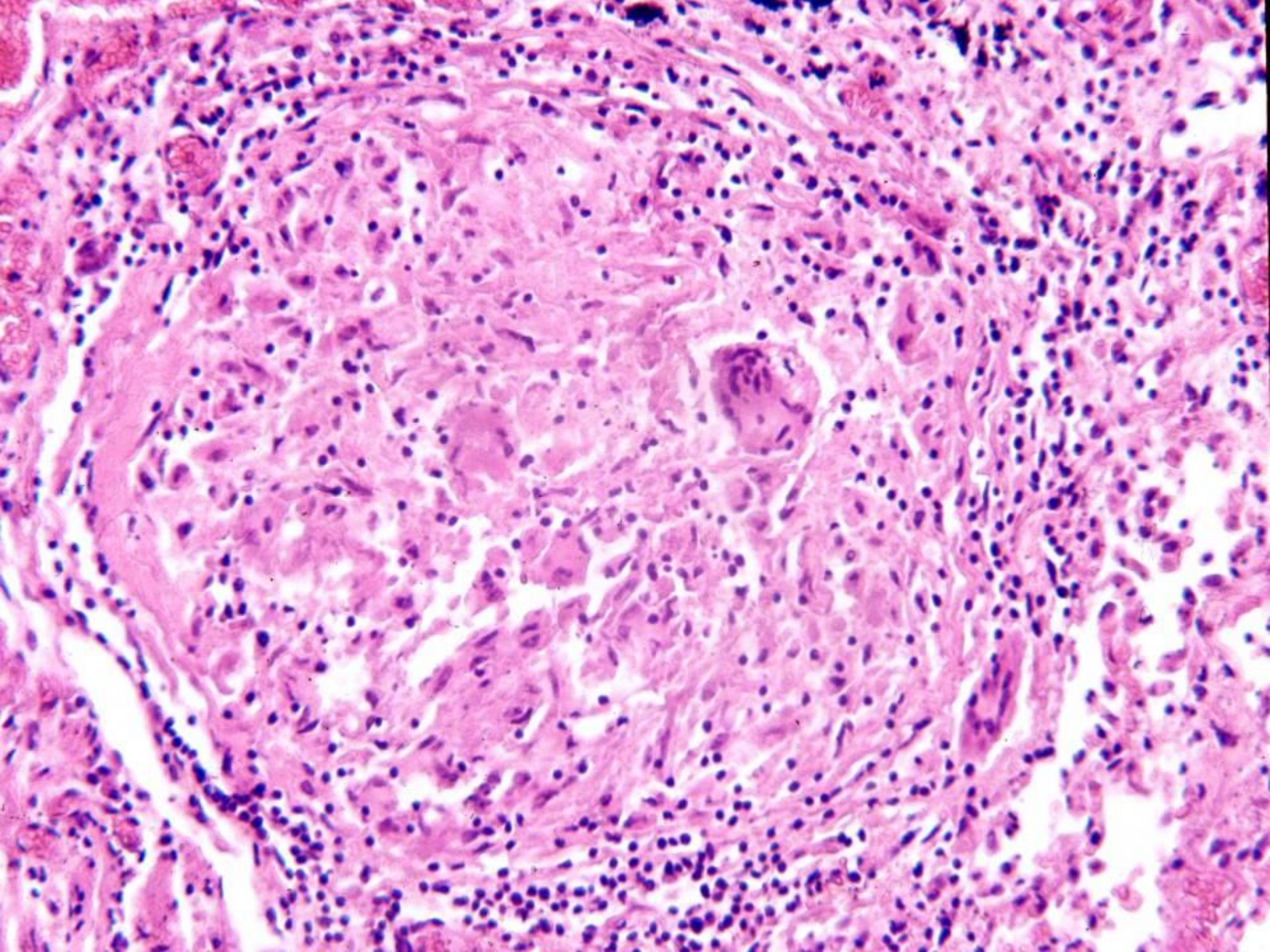
- nespecifické
- „specifické“

GRANULOMATÓZNÍ

Granulom - složení

- MAKROFÁGY
- lymfocyty
- depozita kolagenního vaziva
- centrální nekróza

Granulom - vývoj

- progresivní nekróza
- tvorba dutiny
- rozsev a generalizace
- fibróza
- hyalinóza
- dystrofická kalcifikace

Granulomatózní zánětlivé nemoci -1

- TUBERKULÓZA
- sarkoidóza
- syphilis
- lepra
- Lymeská borrelióza
- inf. sklerom (rhinosclerom)

TUBERKULÓZA

Mycobacterium tuberculosis

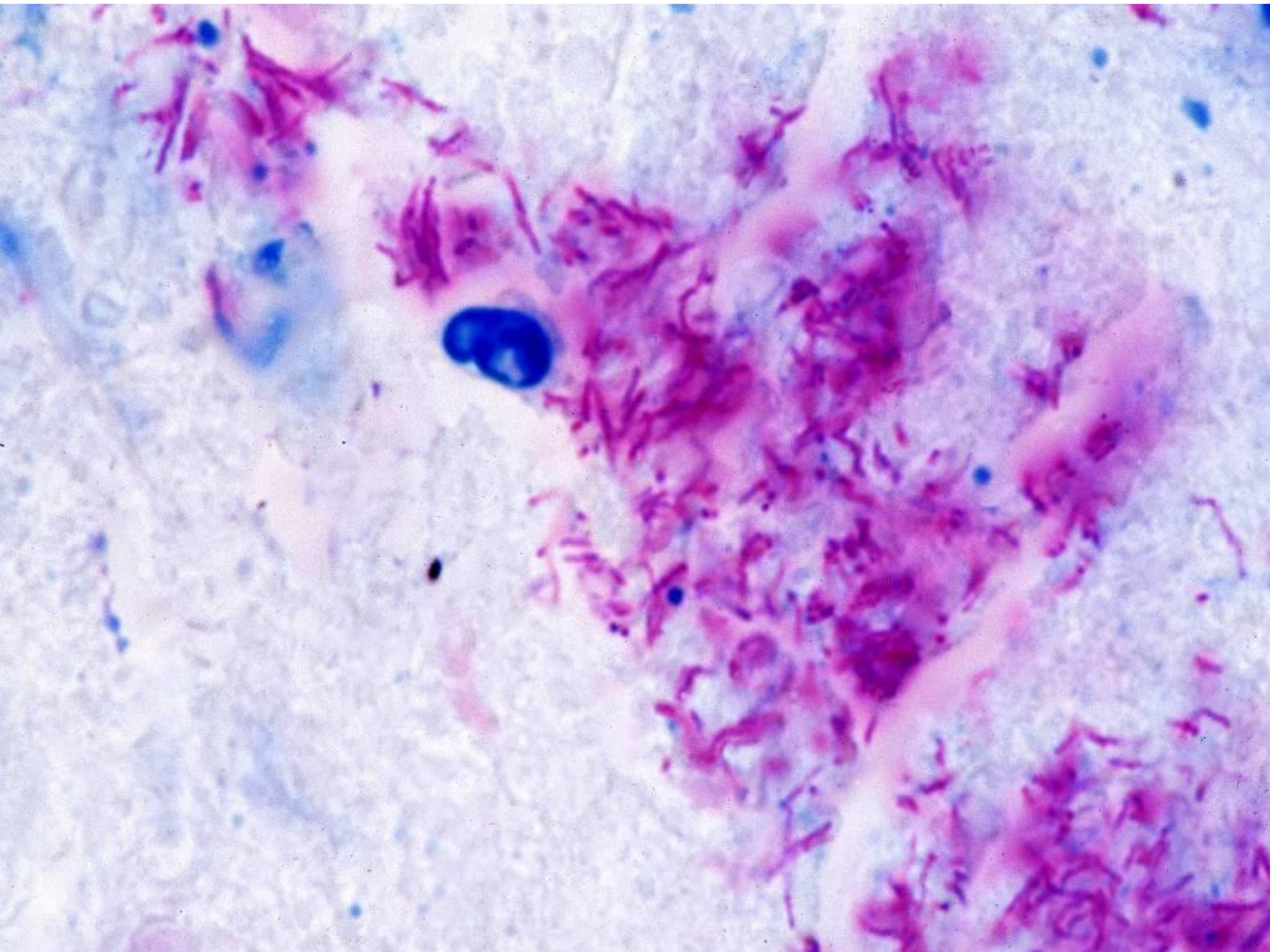
(Koch 1882)

Mycobacterium bovis

acidorezistence

M. avium, intracellulare, Kansasi

atypické mykobakteriózy

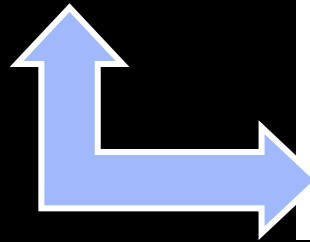
TUBERKULÓZA

- zabíjí 30% pacientů s AIDS
- zabíjí 2 mil. lidí ročně
- odhad na příštích 10 let :
  - 90 milionů nemocných
  - 30 milionů úmrtí
- rozv. země - 26% odvratitelných úmrtí

Leaders of all UN Member states have committed to ending the global TB epidemic by 2030 backed up by concrete milestones and targets.

Progress is being made - not yet fast enough...

CONCLUSION

Leaders of all UN Member States have committed to "ending the global TB epidemic" by 2030, backed up by concrete milestones and targets.

Progress is being made. Global indicators for reductions in TB cases and deaths, improved access to TB prevention and care and increased financing are moving in the right direction. One WHO region and seven high TB burden countries are on track to reach 2020 milestones for reductions in TB cases and deaths.

Nonetheless, the pace of progress worldwide and in most regions and countries is not yet fast enough. In the next 3 years, annual financing for TB prevention and care and for TB research needs to approximately double, access to TB care and preventive treatment needs to expand, substantial costs faced by TB patients and their households must be mitigated and multisectoral action on the broader determinants of the TB epidemic needs to intensify.

The UN Secretary-General's report to the General Assembly in 2020, to be prepared with WHO support, will provide the next opportunity to assess progress towards agreed TB targets and milestones.

GLOBAL TUBERCULOSIS REPORT

EXECUTIVE SUMMARY

2019

TB IS THE TOP INFECTIOUS DISEASE KILLER WORLDWIDE

IN 2018

1.5 MILLION
(1.4-1.6 million)
PEOPLE DIED FROM TB

INCLUDING 251 000 DEATHS
(223 000 - 281 000)
AMONG PEOPLE WITH HIV

TB IS THE LEADING KILLER OF PEOPLE WITH HIV

AND A MAJOR CAUSE OF DEATH DUE TO ANTIMICROBIAL RESISTANCE

10 MILLION
(9.0-11.1 million)
PEOPLE FELL ILL WITH TB

5.7 MILLION MEN

3.2 MILLION WOMEN

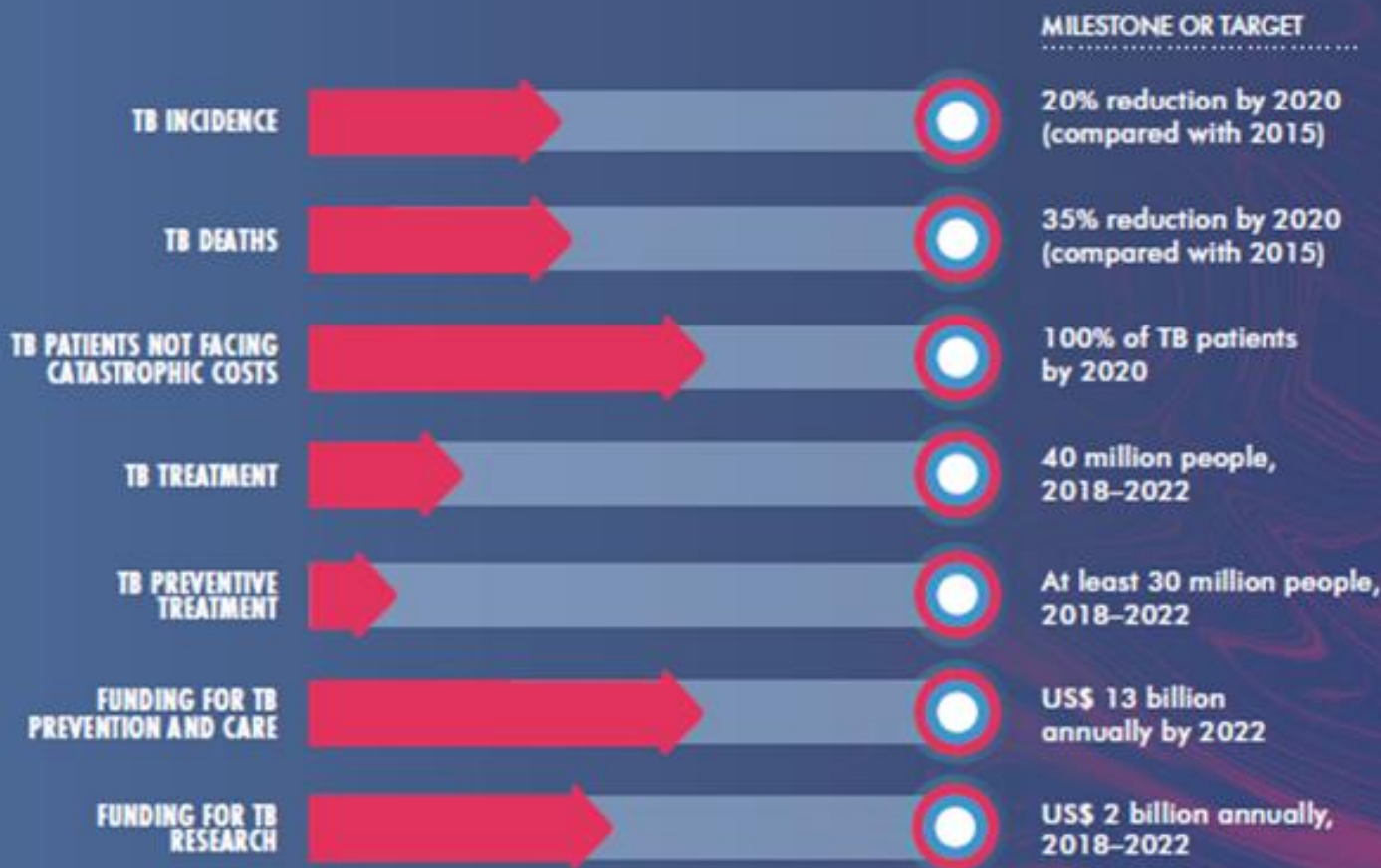

1.1 MILLION CHILDREN

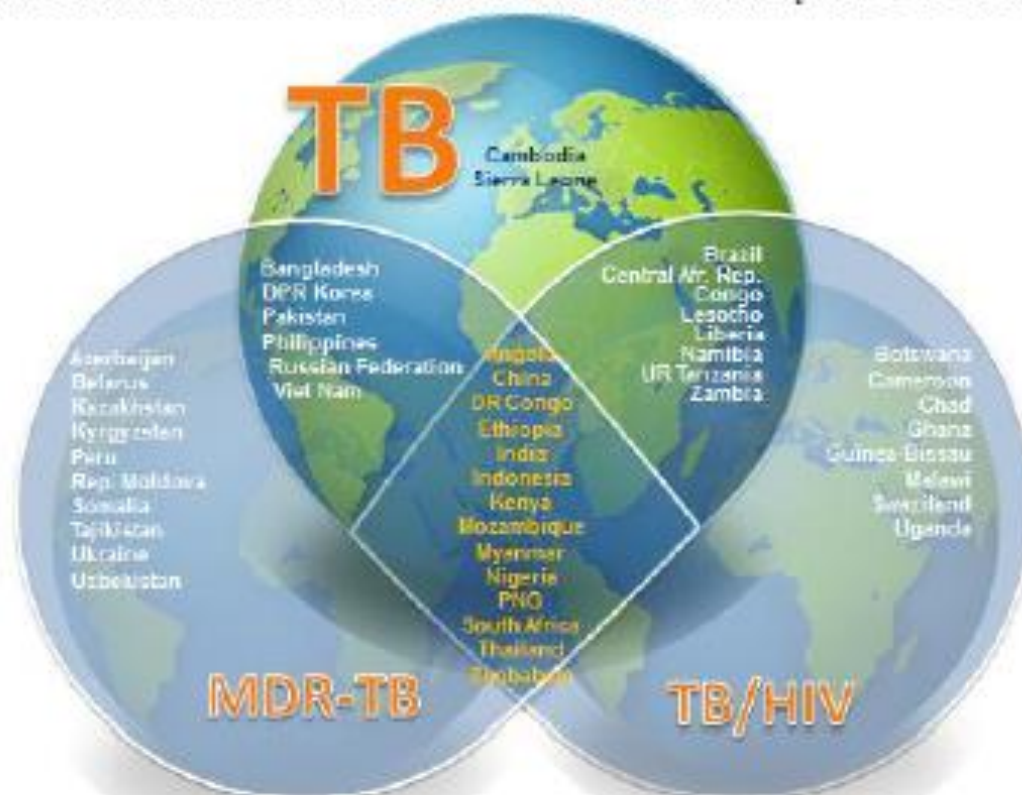
PROGRESS TOWARDS END TB STRATEGY MILESTONES FOR 2020

and the four global targets set in the political declaration at the UN high-level meeting on TB: latest status[^]

http://www.who.int/tb/publications/global_report/en/

Figure 1: The three HBC lists of 30 countries each that will be used by WHO 2016–2020

The 30 TB HBCs (those in all 3 lists in bold) are: **Angola, Bangladesh, Brazil, Cambodia, China, Congo, Central African Republic, DPR Korea, DR Congo, Ethiopia, India, Indonesia, Kenya, Lesotho, Liberia, Mozambique, Myanmar, Namibia, Nigeria, Pakistan, Papua New Guinea, Philippines, Russian Federation, Sierra Leone, South Africa, Thailand, the United Republic of Tanzania, Viet Nam, Zambia and Zimbabwe.**

In 2017, the largest number of new TB cases occurred in the South-East Asia and Western Pacific regions, with 62% of new cases, followed by the African region, with 25% of new cases.

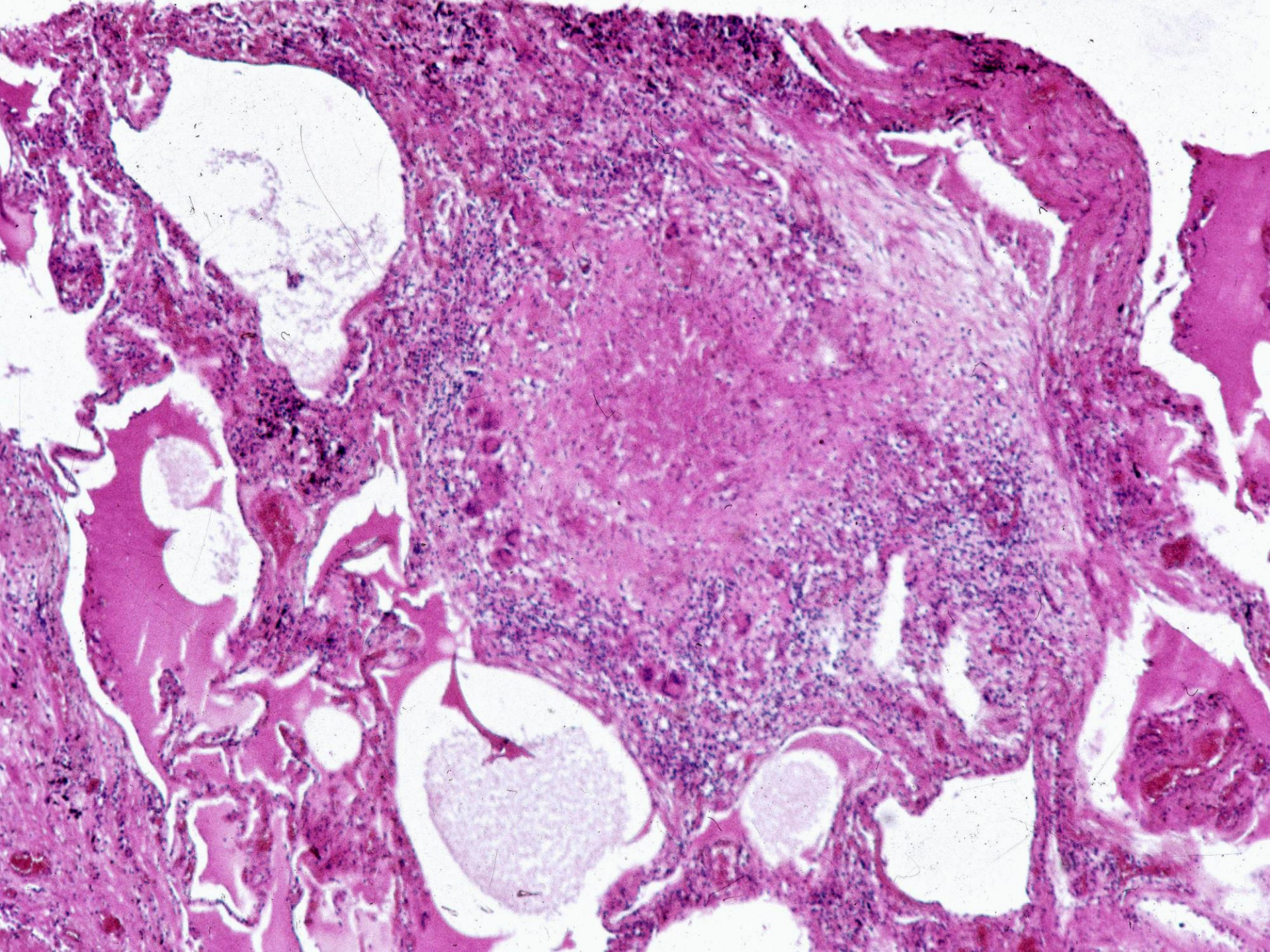
TUBERKULÓZA

- portae invasionis
  - respirační trakt
  - gastrointestinální trakt
  - kůže
- typ onemocnění *(klinickoepidemiol. hledisko)*
  - uzavřená tbc
  - otevřená

TUBERKULÓZA

Typ infekce

- dětský (*primární, preimunní*)
- dospělý (*postprimární, imunní*)

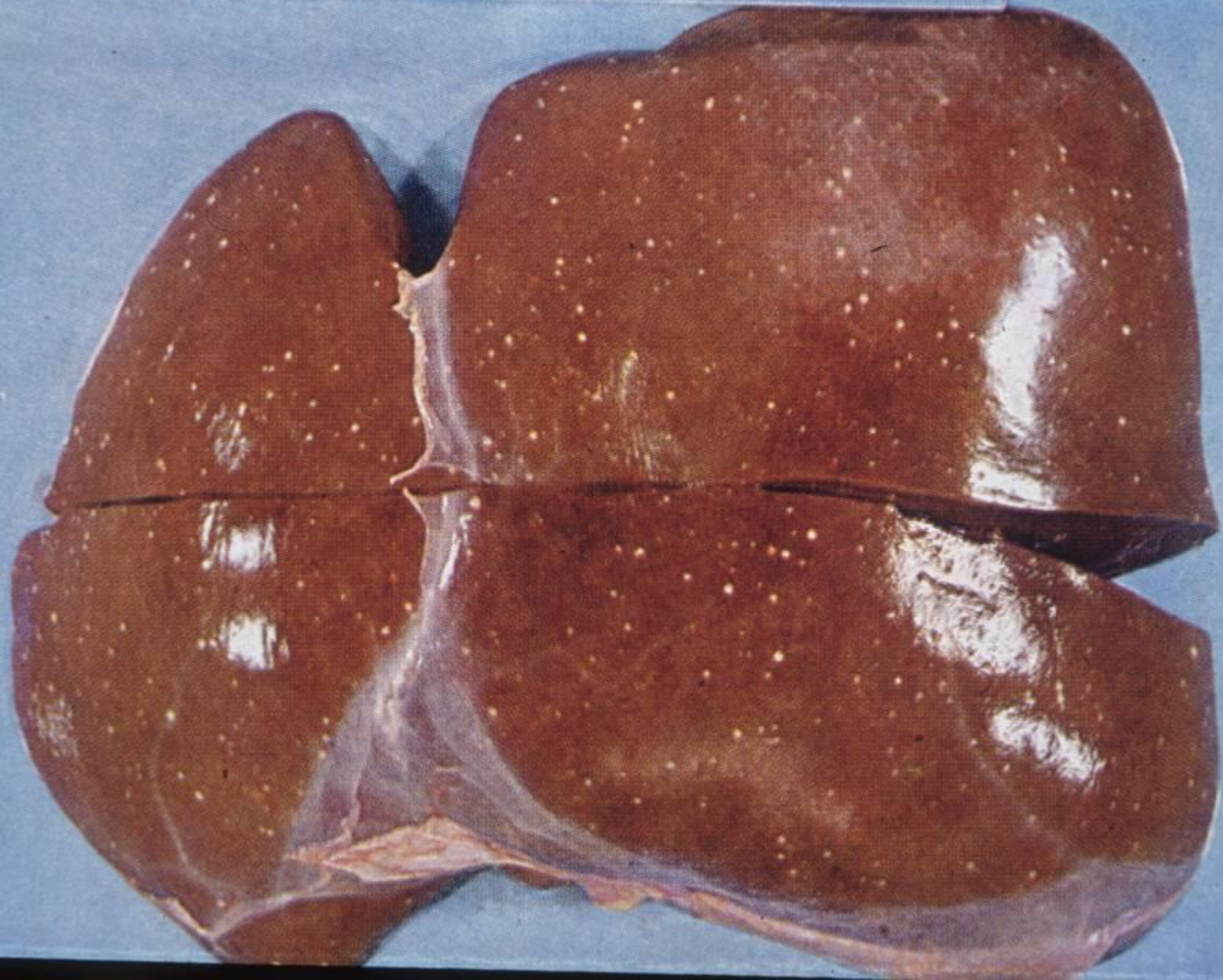

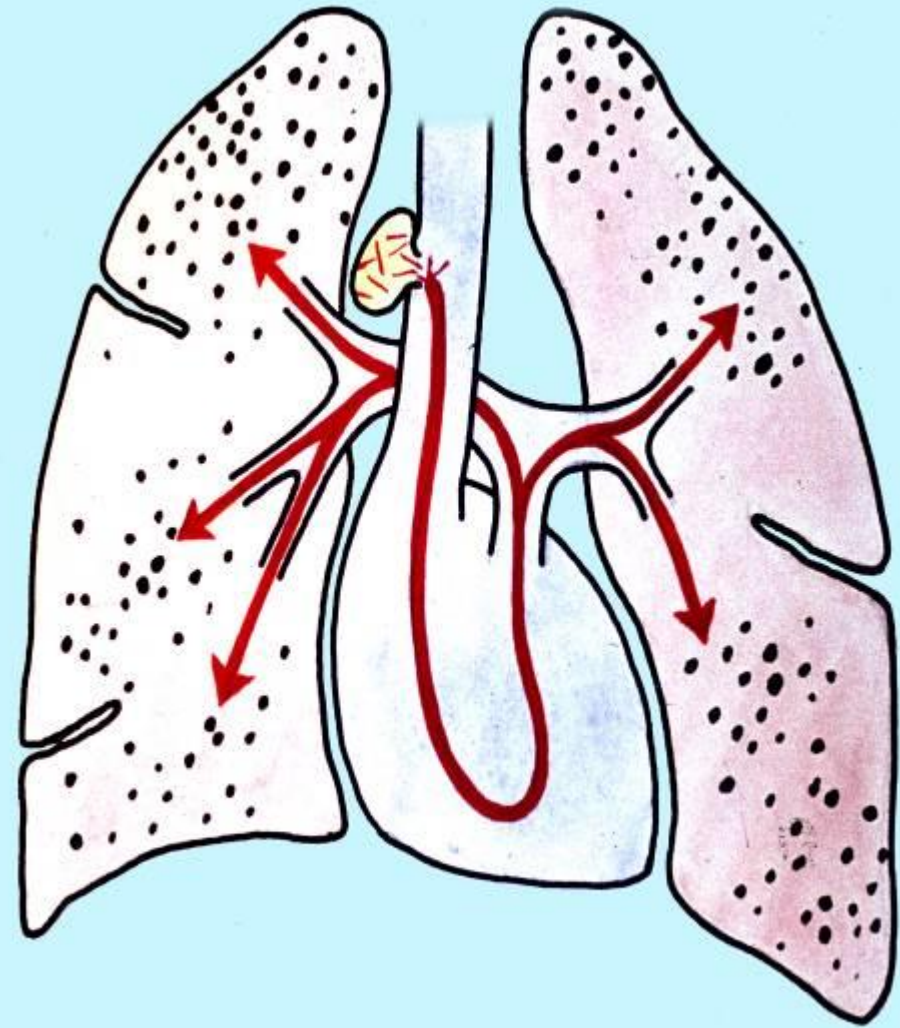
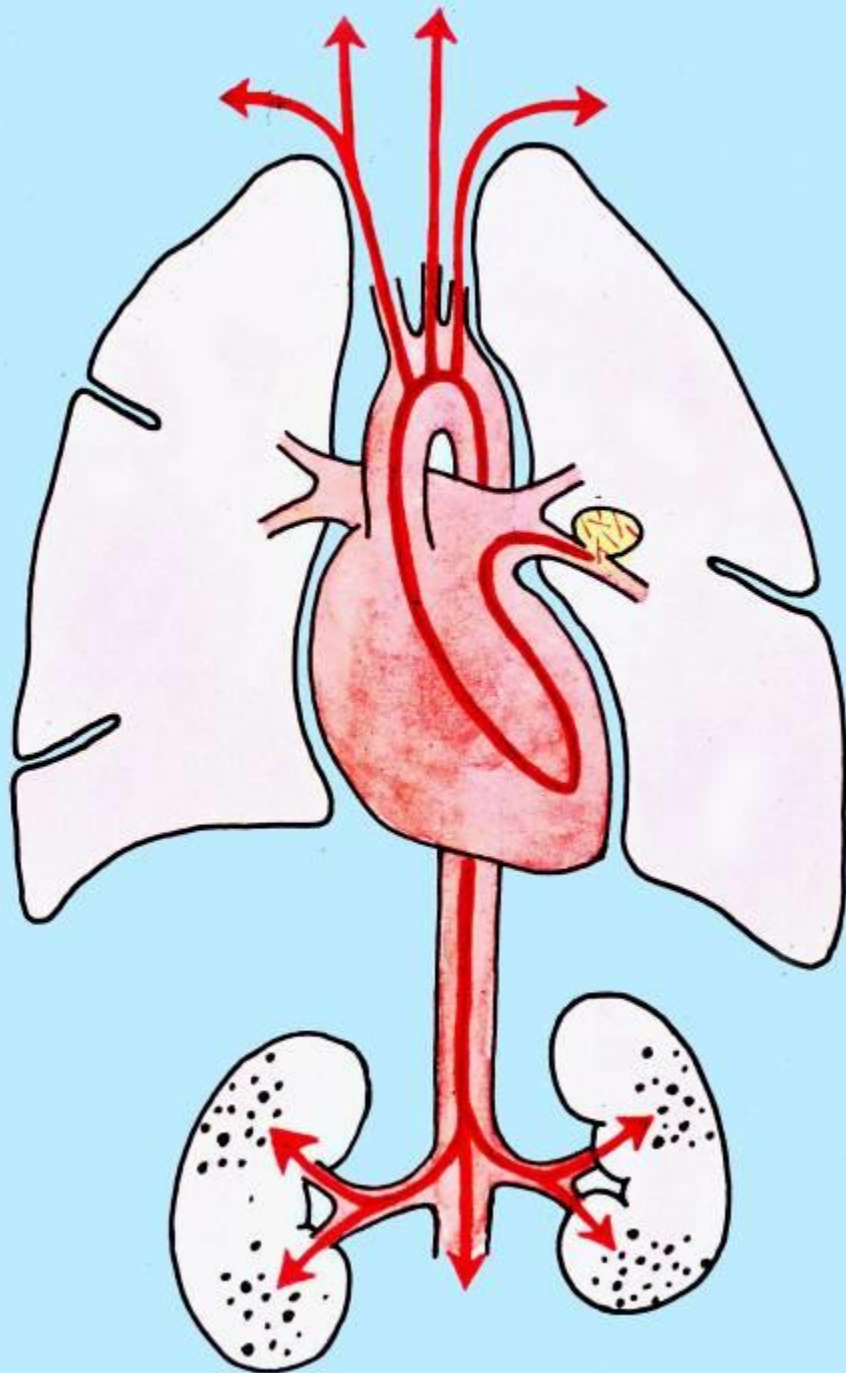

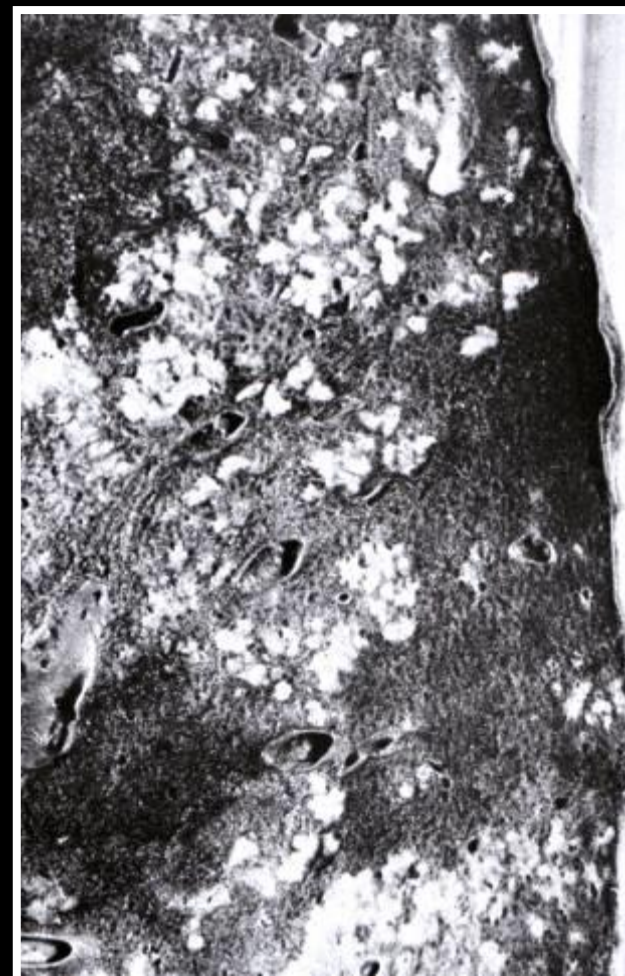
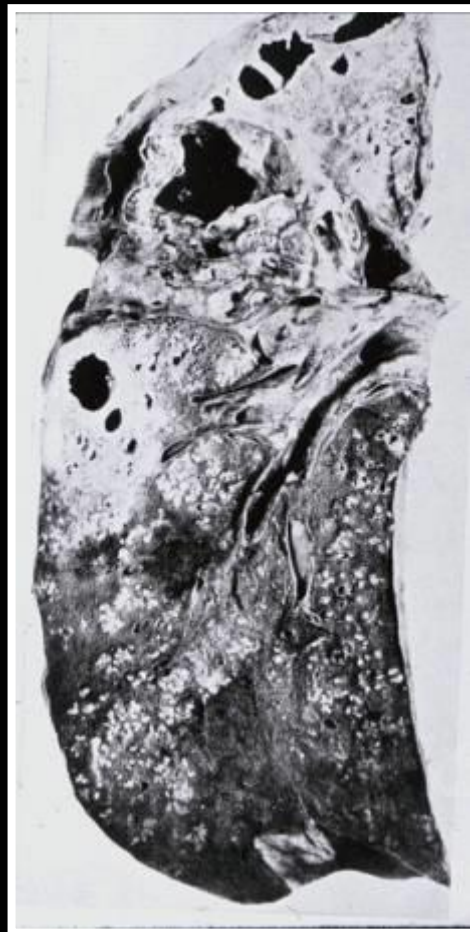
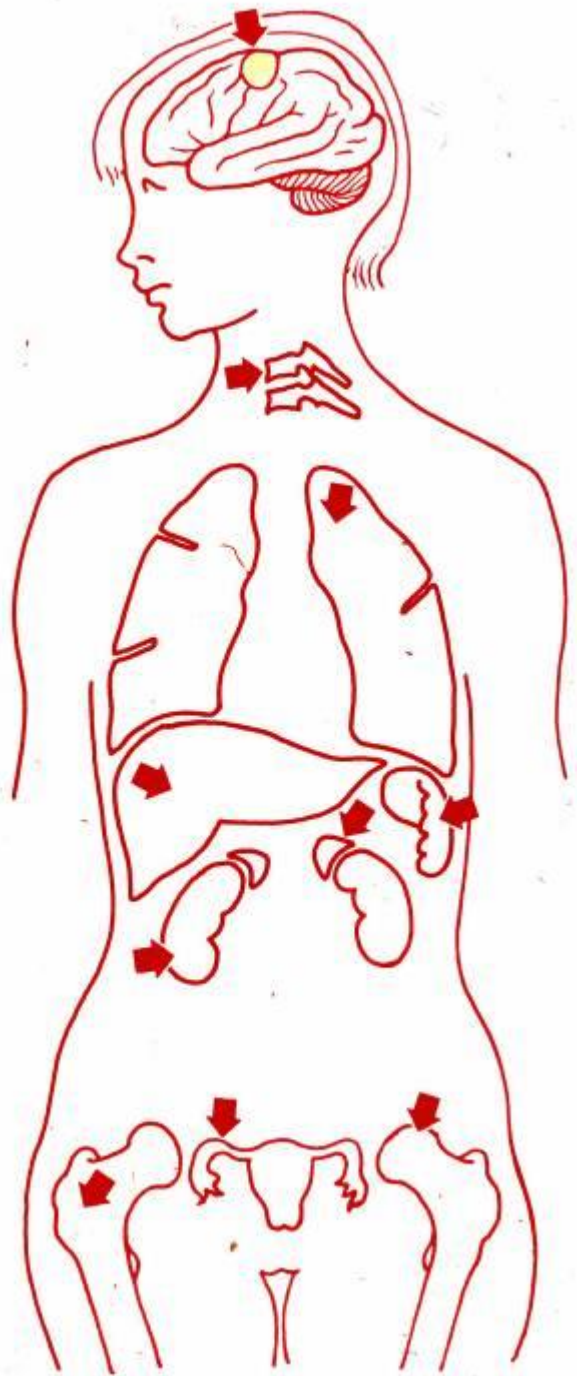

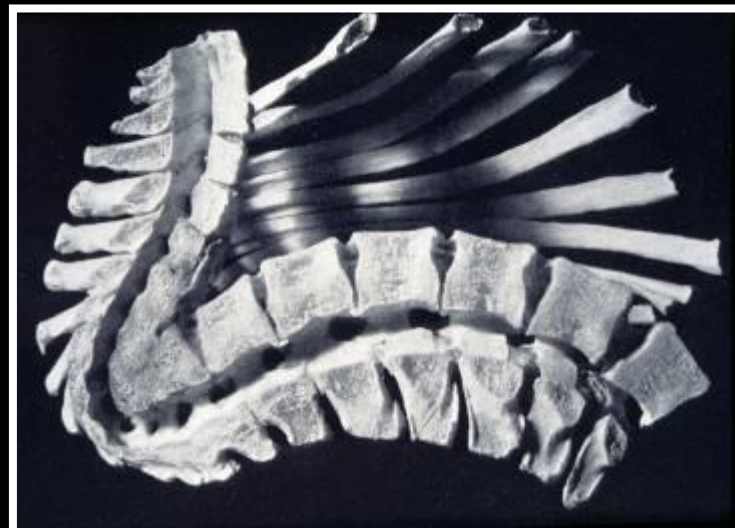
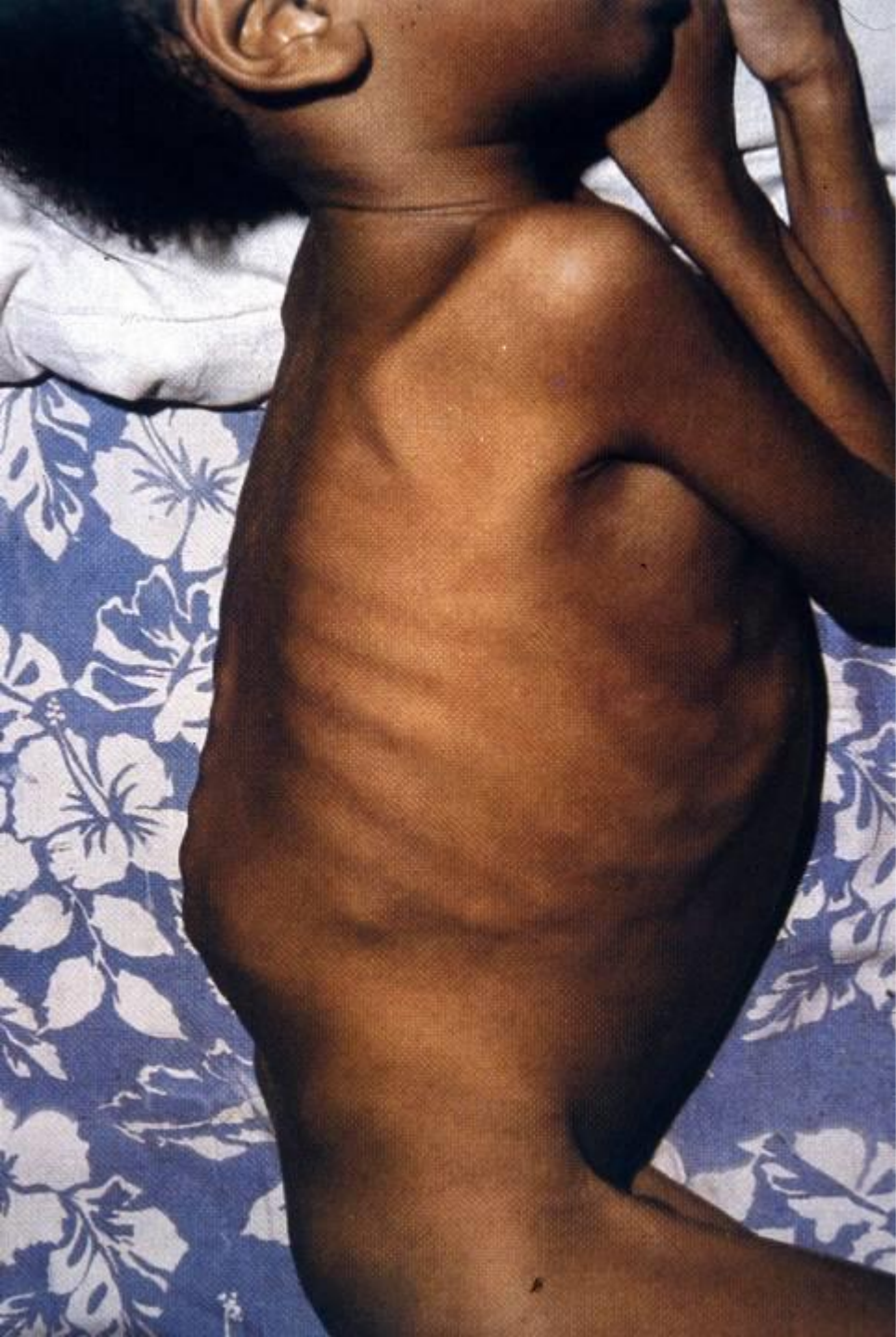

Disseminatio
tuberculosis
haematogenes

TBC postprimaria

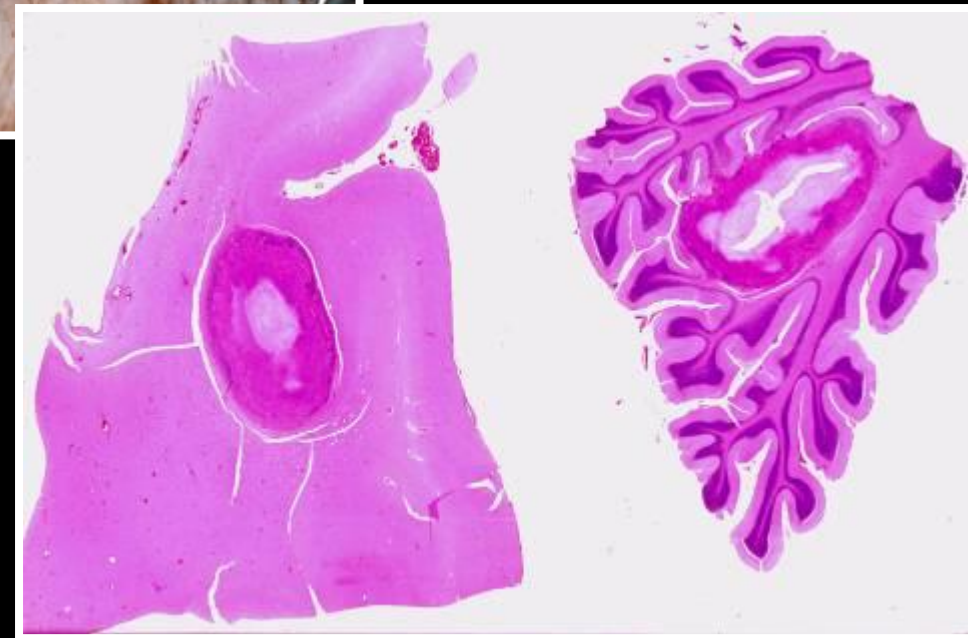

Pachymeningitis
tuberculosa

Tubercula cerebri et
cerebelli

Scrofulosis

Laryngitis
tuberculosa

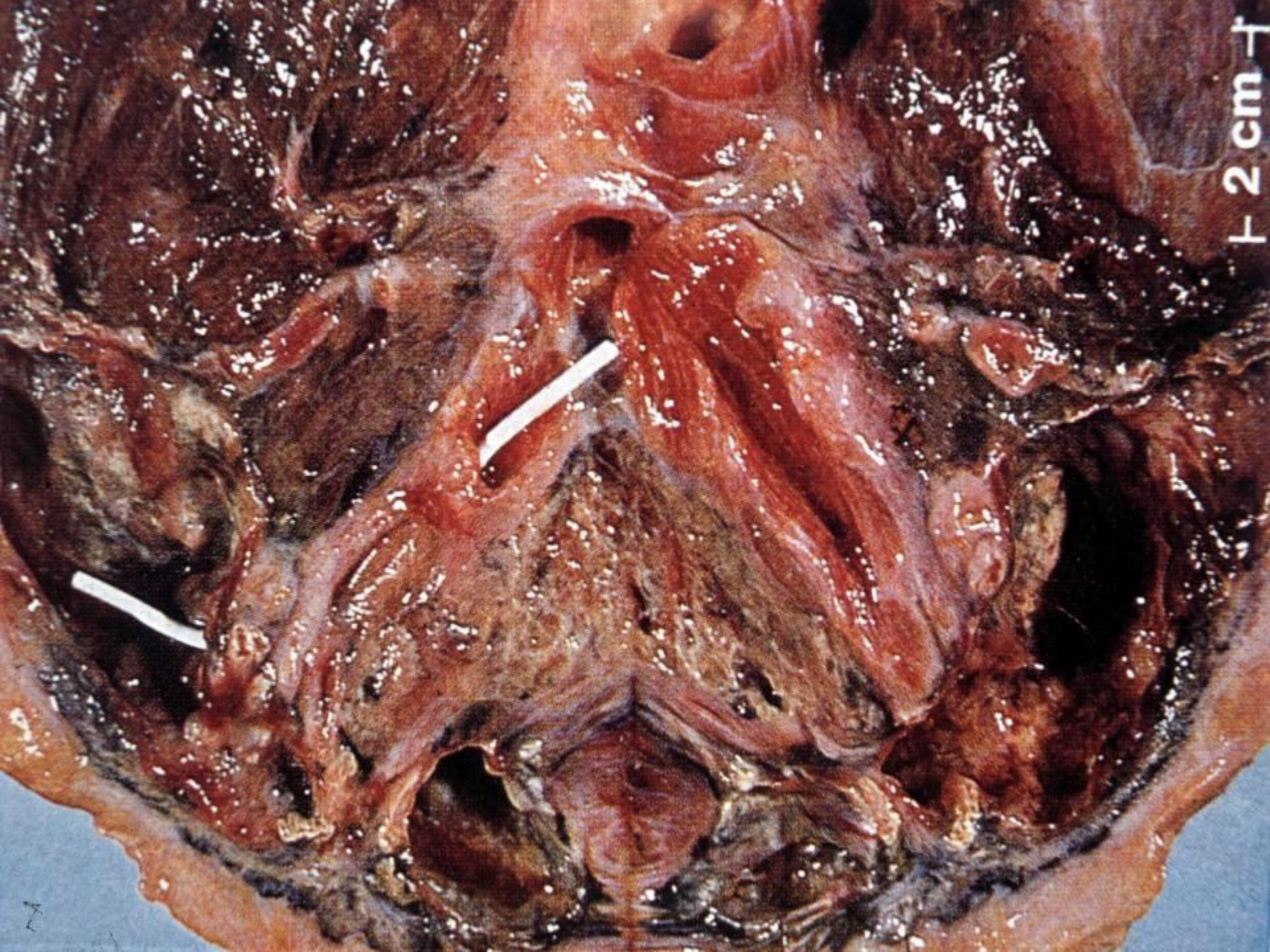

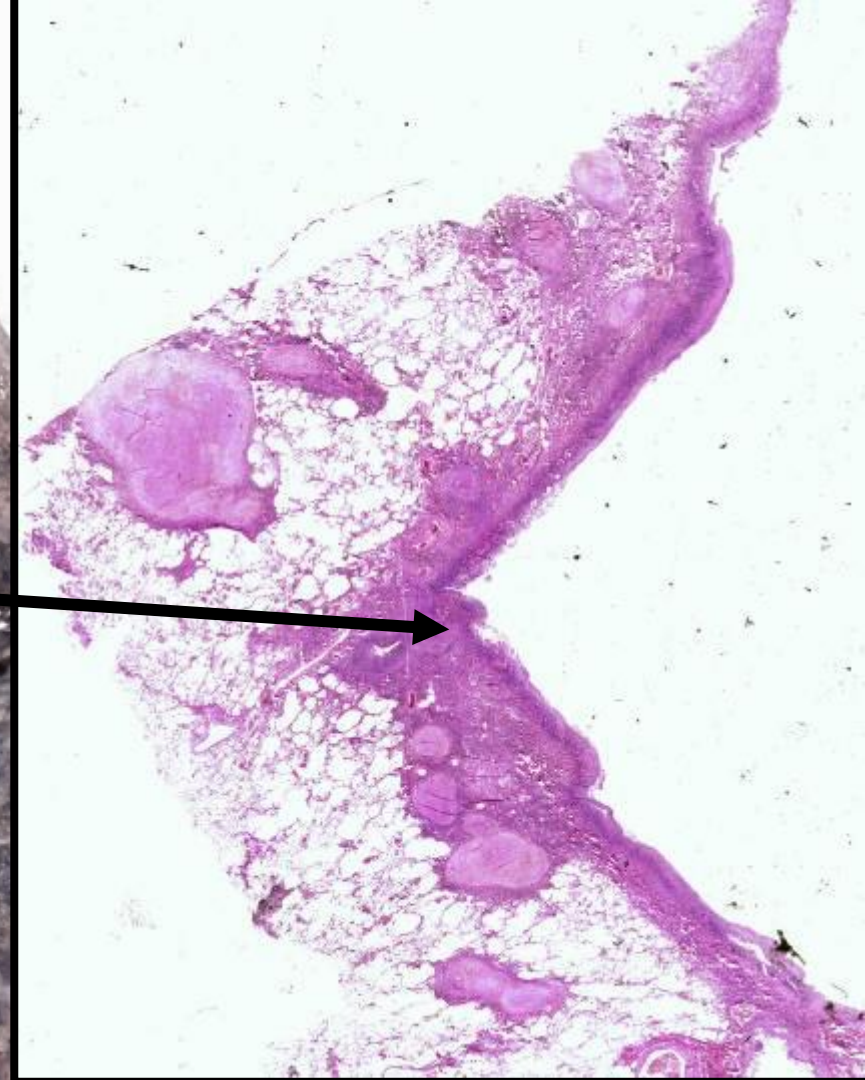
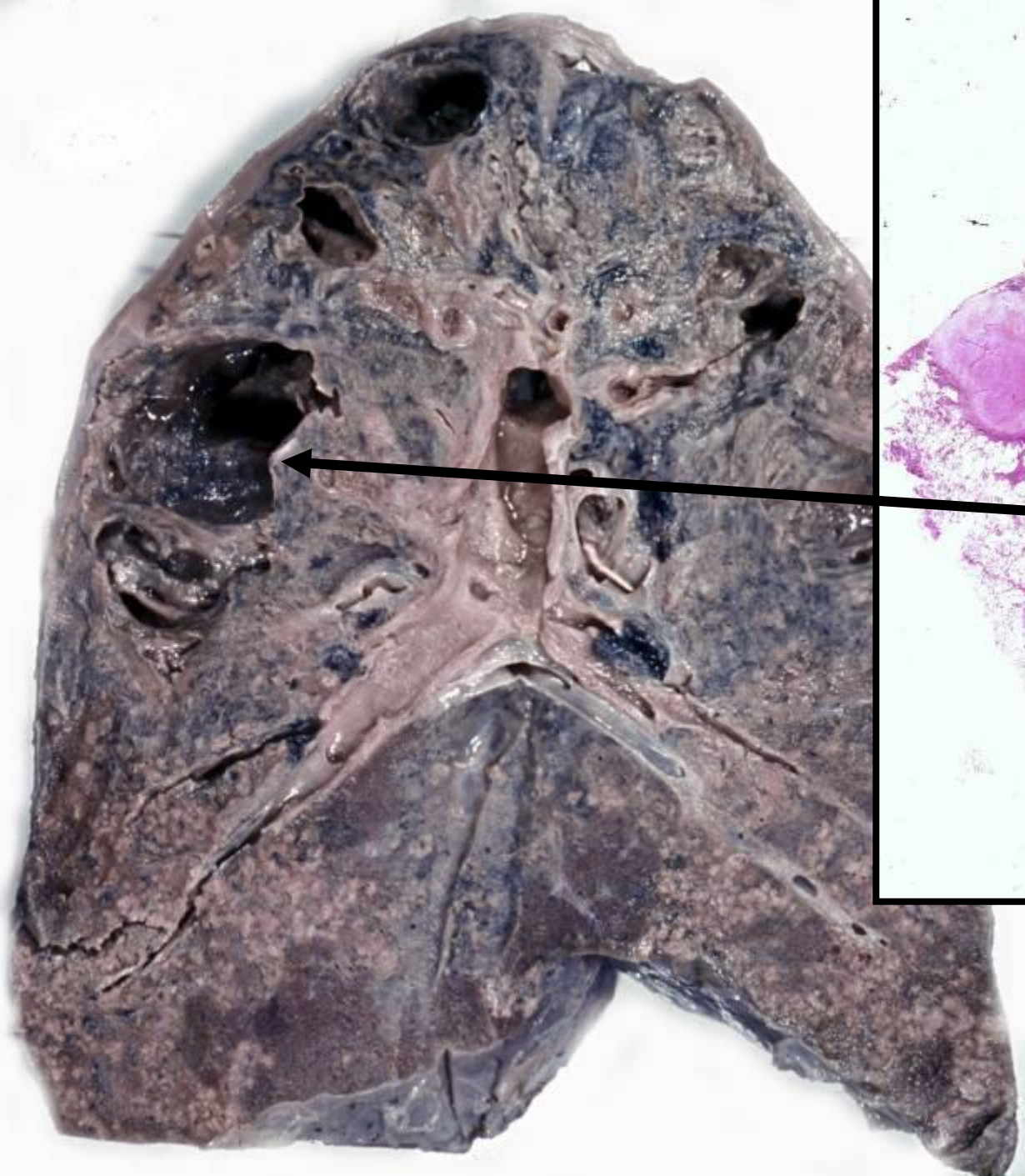

Lupus vulgaris
lupus vulgaire
lupus vulgaris
lupus vulgar

2 cm

Tuberculosis
cavernosa

Interakce organismu a mikroorganismu – *pojmy*

- *bakteriémie*
- *sepsy*
- *pyémie*
- *toxémie*
- *virémie*

Hostitel x Mikroorganismus

- Obecné
- Příroz. obrana
- Záněť
- Stav imunity
- Úspěšný průnik
- Místo vstupu
- Počet mikroorg.
- Patogenicita

INFEKCE versus NEMOC

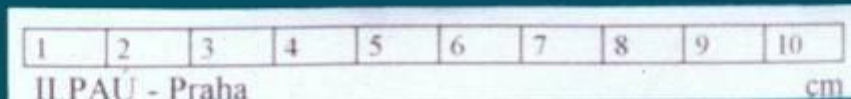
- patogenita (virulence)
- inkubační doba
- nosičství

Bakteriemie

- krátkodobá
(přechodná) přítomnost
mikrobů v krevním
oběhu

Vitium cordis
post
rheumaticum
mitrale

1070/00

Sepse - septikemie

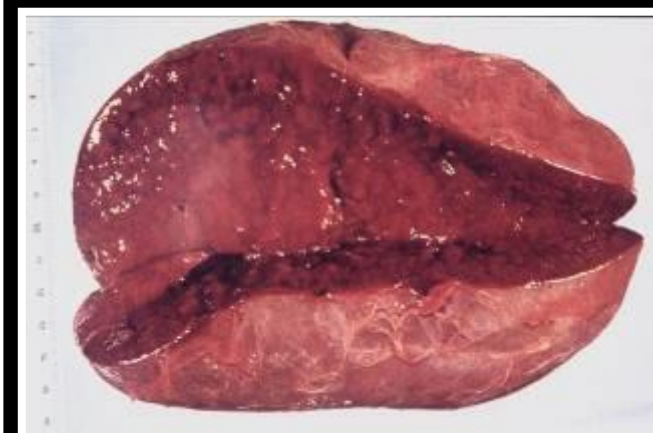
- ▣ přítomnost mikrobů
(*& jejich toxinů*) v oběhu

Sepse

Def.

*systemová odpověď na infekci
projevující se*

- tachypnoe > 20/min.
- tachykardií > 90/min.
- teplota > 39 st. C. (ev. < 36st.C)
- leukocytóza > 15 000/1 μ l (ev. < 4000/1 μ l)

W-F sy

Syndrom systémové zánětlivé odpovědi

Def.

*systémová odpověď na NOXU
projevující se*

- tachypnoe > 20/min.
- tachykardií > 90/min.
- teplota > 39 st. C. (ev. < 36st.C)
- leukocytóza > 15 000/1 μ l (ev. < 4000/1 μ l)

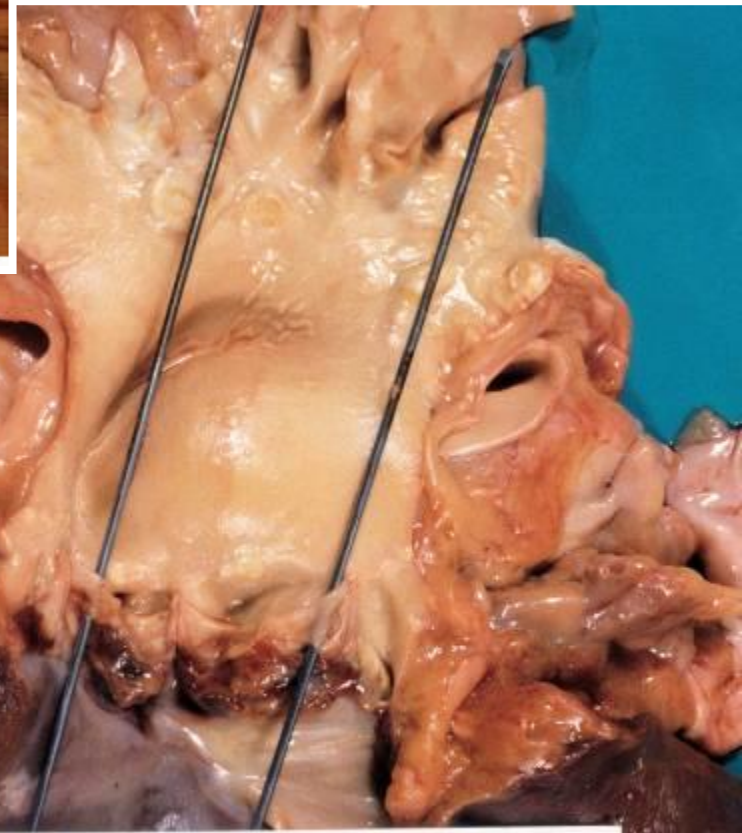
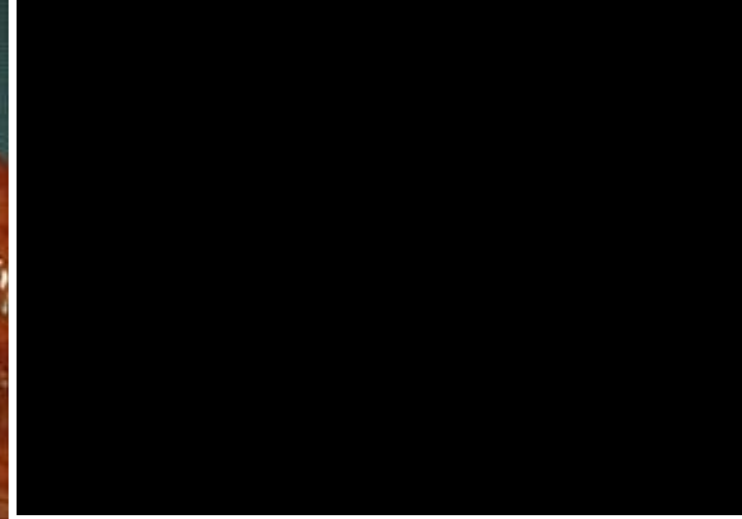
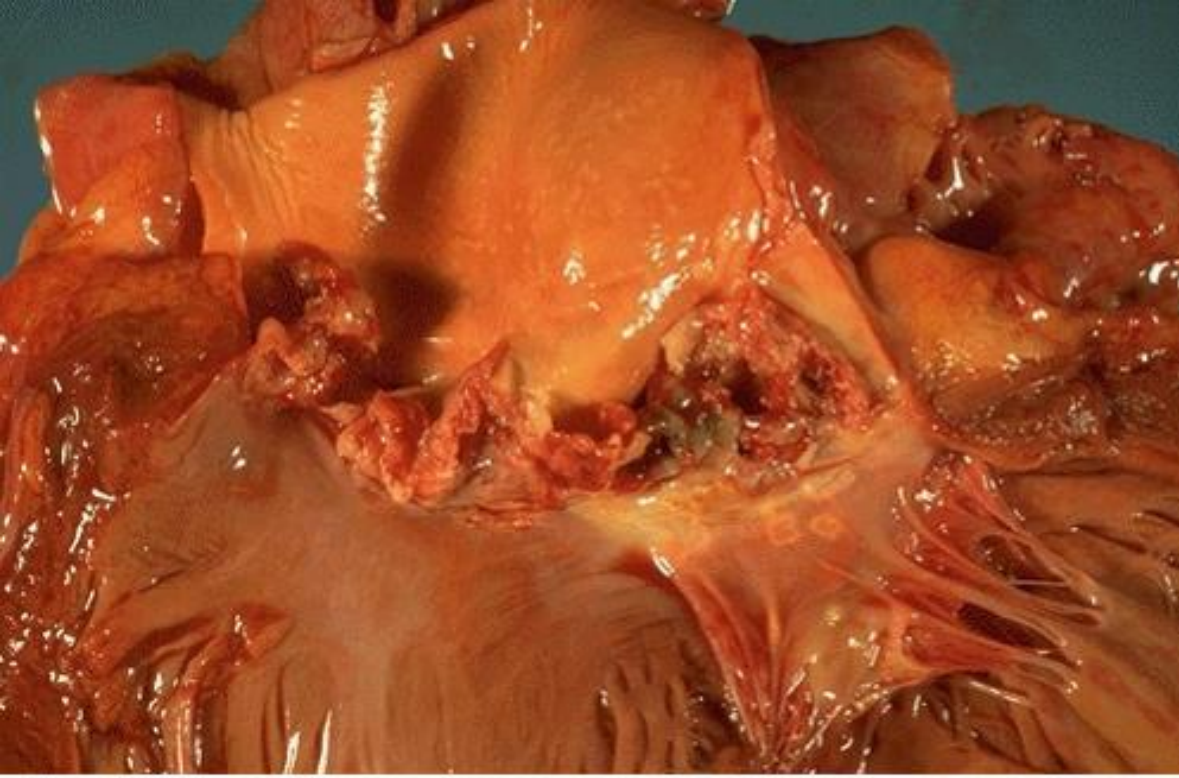
NOXA: pancreatitis, trauma, popáleniny.....

Sepse – faktory vzniku

Pyemie

- ▣ přítomnost trombů
infikovaných
mikroby v oběhu

Endocarditis
bacterialis acuta

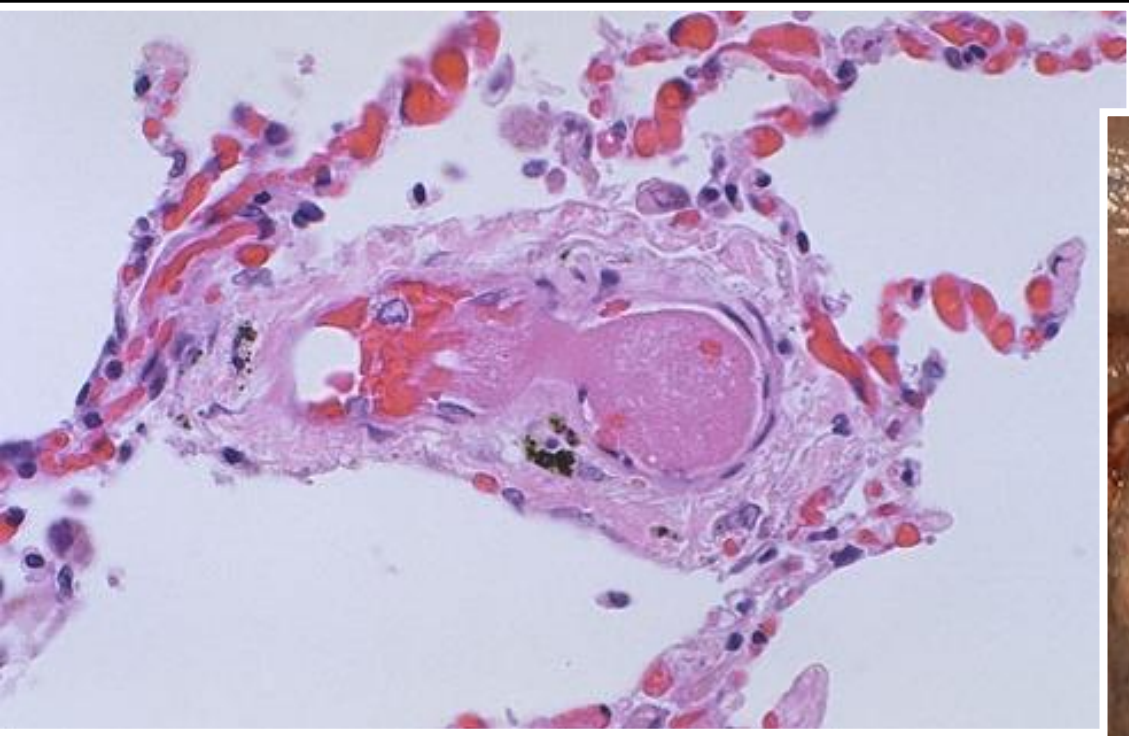

Toxemie

- přítomnost
mikrobních toxinů
bez mikrobů v oběhu

Endotoxin

- lipopolysacharidová složka
zevní stěny G- bakterií
- účinky: horečka, šok, DIC, RDS
- zprostředkovány IL-1, TNF

DIC

Exotoxiny -1

- často enzymy (leukocidiny, hemolysiny, hyaluronidázy, koagulázy, fibrinolysiny)
- jiné.....

Neonatal Impetigo - Exfoliatin

Epidermolysin effect in staphylococcus infection

Exotoxiny -2

- **diphtherický** toxin – inhibice buněčné proteosyntézy
- **botulotoxin** – blok cholinergní transmise
- **cholera toxin** – nárůst cAMP, ztráty nekontrolovaných množství isoosmotické tekutiny enterocyty

Interakce viru a hostitelské buňky

- cytotocidní
- stabilizovaná
- transformační – *onkogeny*

Alergie - přecitlivělost

*specifická nadměrná reakce
imunitního systému na
cizorodou, často neškodnou
látku – antigen - alergen*

Alergie - typy

*1. časná reakce I. typu – IgE
(sensibilizace – anafylaxe) projevy:*

- 1. lokální -senná rýma,
astmatický záchvat, kopřivka,
průjmy*
- 2. celkové – anafylaktický šok*

Alergie - typy

2. cytotoxická II. typu

hapteny (např. z léků) a vl. buňky

*Projevy: hemolýza,
agranulocytóza*

Kontaktní stomatitis

neznámý alergen

Alergie - typy

3. imunokomplexová III. typu

*rozpuštěné komplexy antigen-
protilátka cirkulují v oběhu a
ukládají se do cévní stěny v
ledvinách, kloubech , kůži...*

Alergie - typy

4. pozdní přecitlivělost IV. typu

*makrofágy zprostředkovaná reakce
na cizorodé bílkoviny*

(mikrobů – tbc, lepra, mykozy)

*odvržení štěpů, kontaktní dermatitidy
na kovy – nikel*

Contact
dermatitis

Alergie - typy

*5. autoprotilátky proti receptorům –
pro transmitery nebo hormony*

Autoimmunita

*ztráta tolerance
vlastních struktur
(tkání)*

Mechanismy bránící reakci proti vlastním tkáním:

- klonální delece (thymus)
- klonální anergie (thymus)
- periferní klonální suprese T_{supresor} bb.
- (B, T_{helpers})

Zánět – *autoimunita:*

- *trvalá aktivita*
  - *organogeneze*
  - *regenerace*
  - *metalaxie*

Zánět – autoimunita

Systemové autoimunní choroby

ONEMOCNĚNÍ

SLE

RA

Sjögrenova ch.

Syst. sklerodermie

Dermato–polymyositis

Prim. vaskul. syndromy

PROTILÁTKY

ANA, ENA

kolag. II, F_c–Ig

(revm. faktor)

ANA, ENA

ENA (*ScI–70*)

ENA (*Jo–1*)

ANCA

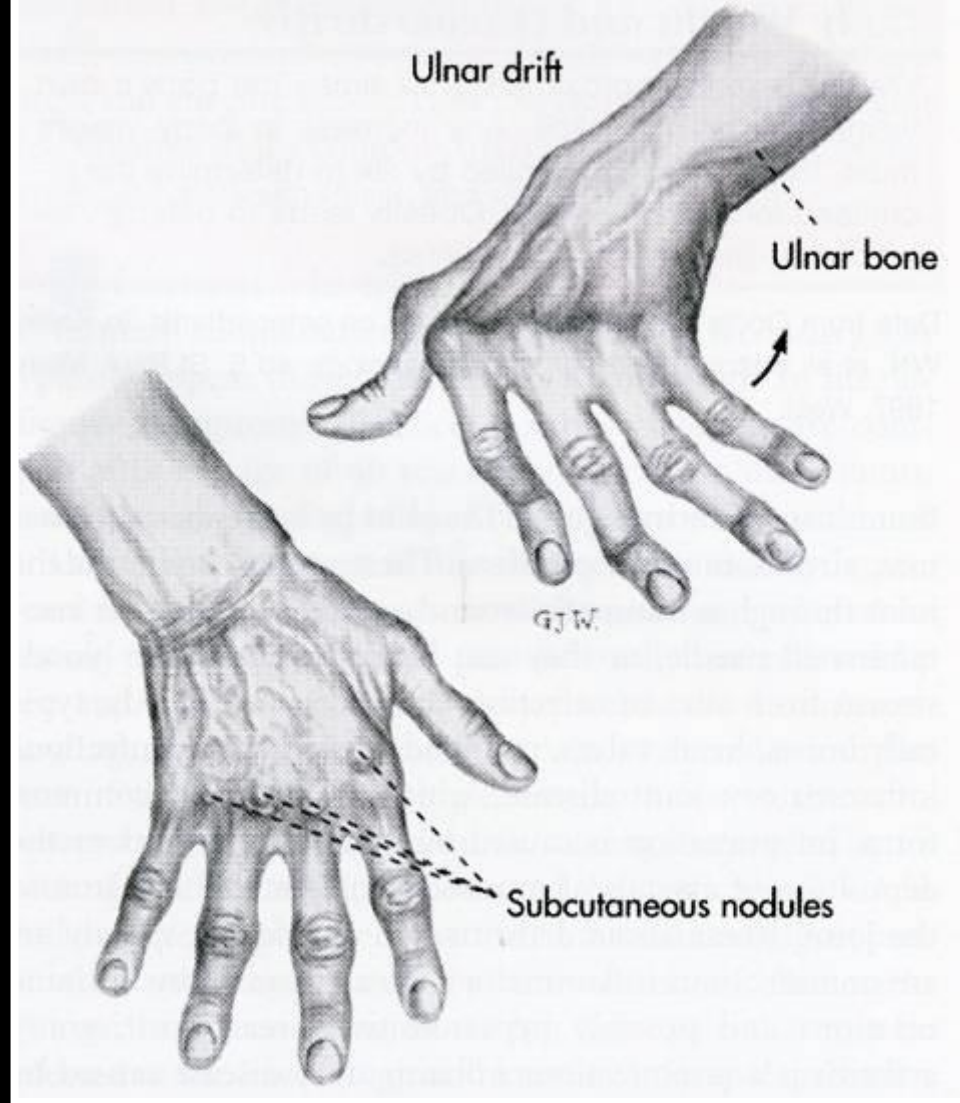

Lupus
erythematoses
disseminatus

Sclerodermia

Revmatoidní arthritís

Zánět – autoimunita

Orgánové autoimunní choroby – *endokrinní*

PROTILÁTKY

TGB, mikrosomy

β buňky pancr.

inzulin

inz. receptory

mikrosomy nadl.

TSH rec.

ONEMOCNĚNÍ

GB, HT

DM I

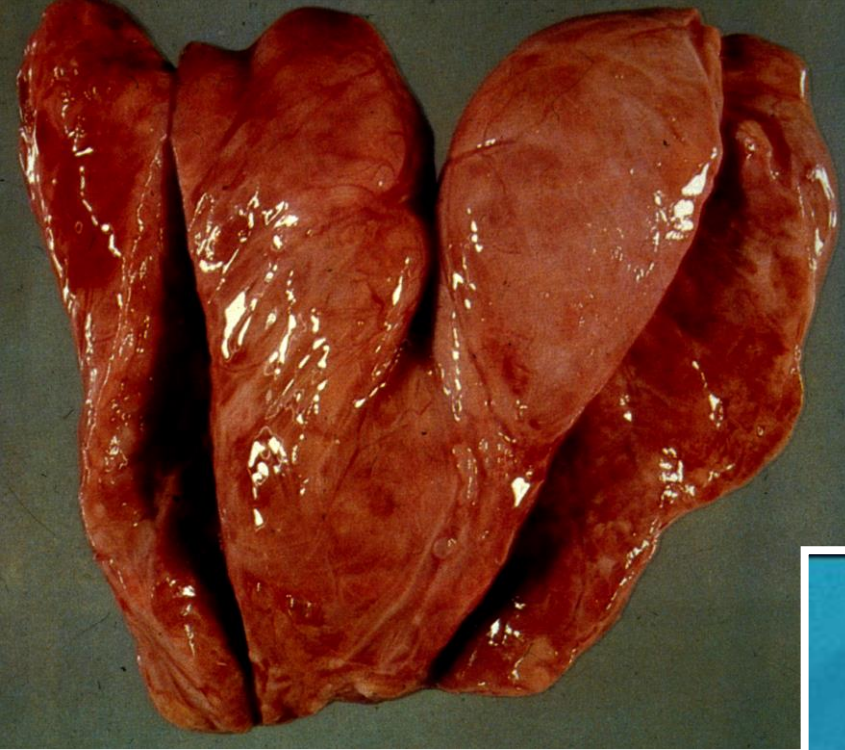
I-res. DM

I-res. DM

Adisonova ch.

GB

Hashimoto Thyroiditis

Zánět – autoimunita

Orgánové autoimunní choroby – CNS

PROTILÁTKY

acetylcholin rec.

bazický myelinový
protein

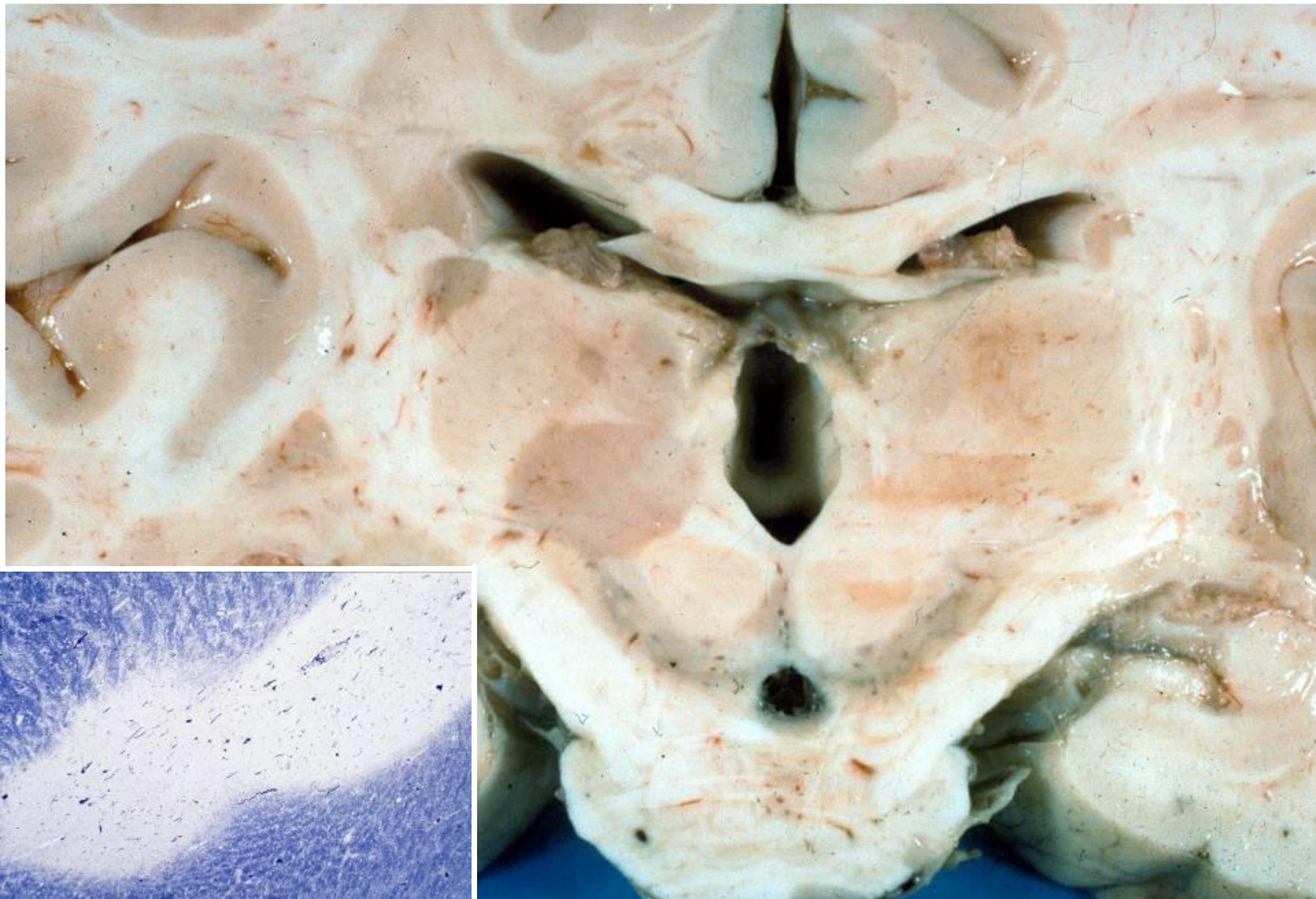

ONEMOCNĚNÍ

myasthenia
gravis

roztroušená
skleróza

Sclerosis cerebrospondinalis multiplex disseminata

Defekty imunity

- vrožené

- získané

Defekty imunity

□ **nespecifické** poruchy komplementu, agranulocytóza, syndrom líných leukocytů....

□ **humorální** poruchy zrání a diferenciacie B buněk

□ **celulární** aplazie thymu,

AIDS

Projevy imunitní nedostatečnosti

- **akutní:** *oportunní infekce, těžký průběh klasických infekcí*
- **chronické:** *oportunní infekce, těžký průběh klasických infekcí, VYŠŠÍ INCIDENCE NÁDORŮ*

Přestávka

